

Sygn. akt IV CSK 441/07

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 marca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Gerard Bieniek (przewodniczący)

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

SSN Barbara Myszka

w sprawie z powództwa Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Spółki z o.o. w O.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „P.(...)” w O.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 4 marca 2008 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej i skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 3 kwietnia 2007 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala obie skargi kasacyjne;

koszty postępowania kasacyjnego wzajemnie znosi.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z dnia 17 października 2006 r. zasądził od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej „P.(...)” w O. na rzecz powodowego Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej sp. z o.o. w O. 481.833,79 zł z odsetkami tytułem ceny za dostarczoną w maju 2002 r. energię ciepłą, a dalej idące żądanie oddalił.

Sąd ustalił, że w dniu 4 października 2001 r., na wniosek pozwanej, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki orzekł zawarcie umowy sprzedaży ciepła przez strony. W wykonaniu tej umowy powód dostarczył pozwanej w miesiącu maju 2002 r. energię ciepłą, w związku z czym wystawił faktury VAT Nr (...) i (...) na kwotę 692764,10 zł. Wymienione faktury, w których przewidziany był 14 - dniowy termin płatności, pozwana otrzymała w dniu 4 czerwca 2002 r.

Decyzją z dnia 19 września 2002 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za ograniczającą konkurencję praktykę powoda, polegającą na narzucaniu w okresie od dnia 1 lipca 2000r. do dnia 30 września 2000 r. uciążliwych warunków umów o dostawę energii cieplnej przez pobieranie opłat za przesył według stawki jednoczłonowej, na podstawie taryfy, która w części dotyczącej stawek opłaty przesyłowej, utraciła ważność stosownie do art. 5 ustawy z dnia 26.05.2000 r. o zmianie ustawy Prawo energetyczne, co przyniosło powodowi nieuzasadnione korzyści oraz stwierdził zaniechanie jej stosowania.

W wyniku stosowania przez powoda tej nieważnej taryfy jednoskładnikowej pozwana nadpłaciła powodowi za usługi przesyłowe w okresie od 1 lipca do 30 września 2000 r. kwotę 210930 zł.

Na gruncie tych ustaleń Sąd Okręgowy uznał za zasadne żądanie powoda zapłaty przez pozwaną ceny za dostarczoną w maju 2002 r. energię ciepłą, przy czym przyjął, że pozwana mogła skutecznie potrącić przysługującą jej względem powoda wierzytelność z tytułu nadpłaconej kwoty 210930 zł.

Sąd Okręgowy poza tym uznał, że pozwana nie wykazała, aby przysługiwała jej względem powoda wierzytelność z tytułu nakładów na pomieszczenia objęte umowami najmu oraz z tytułu nadpłaty za energię ciepłą dostarczoną od lutego do kwietnia 2002 r.

Zarówno ustalenia Sądu Okręgowego, jak i jego rozważania prawne zostały przez Sąd Apelacyjny uznane za prawidłowe, toteż apelacje obu stron zostały wyrokiem tegoż Sądu z dnia 3 kwietnia 2007 r. oddalone. Sąd Apelacyjny w szczególności uznał, że Sąd Okręgowy prawidłowo uwzględnił zarzut potrącenia na kwotę 210930 zł, a tym samym, nie zgodził się z zarzutami powoda zawartymi w jego apelacji. Jednocześnie nie podzielił zarzutów apelacji pozwanej dotyczących nieuwzględnienia przez Sąd Okręgowy zgłoszonych przez pozwaną dwóch pozostałych zarzutów potrącenia.

Skargi kasacyjne od powyższego wyroku wniosły obie strony.

Skarga kasacyjna powoda zawiera zarzut naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z art. 366 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391§ 1 k.p.c., 233 § 1 k.p.c., i zmierza do uchylenia zaskarżonego wyroku w części oddalającej apelację powoda oraz przekazania sprawy w tej części do ponownego rozpoznania.

Skarga kasacyjna pozwanej – oparta na obu podstawach z art. 398³ k.p.c. – zawiera zarzut naruszenia art. 378 § 1, 278 § 1, 328 § 2, 316 § 1 k.p.c., a także art. 354 § 2, 355 § 2, 563 § 2, 564, 471, 354 § 265, 65, 56, 353¹ k.c., a także § 43 ust. 1 i 2, § 38, 41 – 42 rozporządzenia taryfowego, i zmierza do uchylenia zaskarżonego wyroku w części oddalającej apelację pozwanej oraz przekazania sprawy w tej części do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Odnosnie do skargi kasacyjnej powoda stwierdzić trzeba, że istota jej zarzutów sprowadza się do stanowiska, że Sąd Apelacyjny z naruszeniem art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z art. 366 k.p.c. uznał, iż decyzja Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 19 września 2002r., ma charakter prejudykatu i wiąże sąd orzekający w niniejszej sprawie.

Powód wyrażając takie stanowisko abstrahował od art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (jedn. tekst: Dz. U. 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm., dalej „u.o.k.k.”; utrata mocy obowiązującej tej ustawy - 21 kwietnia 2007 r. na podstawie art. 137 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.), który przesądzał, iż sądem właściwym do rozpatrywania odwołań od rozstrzygnięć wydawanych w toku postępowania przed Prezesem UOKiK jest sąd cywilny (sąd ochrony konkurencji i konsumentów), a postępowanie odwoławcze jest postępowaniem sądowym (nie sądownoadministracyjnym). Sąd ochrony konkurencji i konsumentów rozpatrywał odwołania nie tylko na podstawie kryterium legalności, ale także celowości i zasadności (por. uzasadnienie do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1991 r., III CRN 120/91, OSNCP 1992, nr 5, poz. 87, wyrok SN z dnia 13 maja 2004 r., III SK 44/04 OSNP 2005, nr 9, poz. 136). Inaczej mówiąc, celem tego postępowania nie było przeprowadzenie kontroli postępowania administracyjnego, ale merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, której przedmiotem był spór między stronami powstający dopiero po wydaniu decyzji przez Prezesa UOKiK. Sąd stosował odpowiednie normy prawa materialnego, na podstawie wyjaśnienia podstawy faktycznej, obejmującej

wszystkie elementy faktyczne przewidziane w ich hipotezie. Wyrok sądu ochrony konkurencji i konsumentów podlegał dalszemu zaskarżeniu w toku instancji.

Zarzut naruszenia art. 365 k.p.c. w zw. z art. 366 k.p.c. należy uznać za wynik nieporozumienia, gdyż „instytucje” określone w tych przepisach są samodzielne. Ustawodawca może dowolnie kształtować treść każdej z nich, niezależnie od treści drugiej, a nawet może zrezygnować z jednej lub z obydwu. Stwierdzenie braku przeszkody powagi rzeczy osądzonej upoważnia tylko do dalszego rozpoznawania sprawy, nie może zaś stanowić przesłanki wnioskowania o innych okolicznościach wpływających na zasadność powództwa.

Moc wiążąca orzeczenia merytorycznego, określona w art. 365 § 1 k.p.c., może być brana pod uwagę w zasadzie, tylko w innym postępowaniu niż to, w którym je wydano. Orzeczenie takie uzyskuje moc wiążącą z chwilą uprawomocnienia się, a zatem z chwilą definitywnego zakończenia postępowania. W kolejnym postępowaniu, w którym pojawia się dana kwestia, nie podlega ona już ponownemu badaniu. Związanie orzeczeniem oznacza niedopuszczalność przeprowadzenia postępowania dowodowego w tej kwestii, nie tylko zaś dokonywania ustaleń sprzecznych. Wychodząc z tych założeń Sąd Apelacyjny trafnie uznał, wbrew odmiennemu stanowisku powoda, że decyzja Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 19 września 2002 r., ma charakter prejudykatu i jest wiążąca w niniejszej sprawie. W konsekwencji zasadnie uznał, że zarzut potrącenia na kwotę 210930 zł podlegał uwzględnieniu.

Odnosnie do skargi kasacyjnej pozwanej trzeba wskazać, że uzasadnienie zarzutów z podstawy drugiej z art. 398³ k.p.c. w istocie sprowadza się do polemiki z ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów, przeprowadzoną przez sądy meriti, co jest niedopuszczalne z uwagi na przepisy art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 in fine k.p.c. W konsekwencji w tym zakresie, w jakim pozwana podaje w skardze kasacyjnej stan faktyczny odmienny od tego, który ustalił Sąd Apelacyjny, wywody pozwanej jako też jej zarzuty oparte na tym założeniu są bezprzedmiotowe. Dla Sądu Najwyższego bowiem wiążący jest stan faktyczny, ustalony w zaskarżonym wyroku, skoro co do tych ustaleń skarga kasacyjna nie zawiera żadnych wymaganych ustawą zarzutów. Dotyczy to wywodów i zarzutów pozwanej opartych na twierdzeniu, że powód dostarczył jej energię cieplną o zawyżonej mocy, które nie znajduje odzwierciedlenia w ustaleniach faktycznych. Podobnie, w odniesieniu do kwestii poniesionych przez pozwaną nakładów obciążających, jej zdaniem, powoda na używane przez niego pomieszczenia. Pozwana bowiem pomija kluczowe w tej kwestii stanowisko Sądu, oparte na opinii biegłego, że

cały zakres zleconych i wykonywanych prac remontowych kwalifikuje je jako remont główny, obciążający zgodnie z umową – wynajmującego. Inaczej mówiąc, skarżąca nie wykazała, że w chwili wykonania remontu „głównego” pomieszczeń używanych przez powoda istniała potrzeba wykonania obciążających jego napraw.

Reasumując, Sąd Apelacyjny nie dopuścił się naruszenia wymienionych w skardze kasacyjnej pozwanej przepisów prawa materialnego w wyniku nieuwzględnienia zarzutu potrącenia wierzytelności z tytułu nakładów na pomieszczenia objęte umowami najmu oraz z tytułu nadpłaty za energię cieplną wskutek dostarczenia jej o zawyżonej mocy.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w wyroku.